

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....ทุ่งเขาหลวง..... จังหวัด...ร้อยเอ็ด.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๒๔.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายอัมพร วรรณโชติ.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ...บ้านเลขที่ ๑๒ บ้านเขาน้อย หมู่ที่ ๑ ตำบลมะบ้า

อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด โทรศัพท์: ๐๘๑๐๕๖๘๔๕๗

เกิด พ.ศ. ๒๔๘๙ ปัจจุบันอายุ ๗๗ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น.....

สถาบันการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน.....

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๕๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ไร่นาสวนผสม.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้เรื่อง ๑ ไร่ ๑ แสน

๒. แปลงเรียนรู้เรื่องการเกษตรผสมผสาน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑.การใช้พลังงานทดแทน

๒.การเลี้ยงเป็ดไข่แบบปล่อยในนา

๓.การทำนาหยอดเพื่อลดต้นทุน

๔.การเลี้ยงปลาในบ่อดินโดยใช้วัตถุดิบในไร่นา

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๖.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๒.การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.เกษตรทฤษฎีใหม่ / เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.การปลูกไม้ป่าบนคันนา

๒.การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๓.การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

"การลดต้นทุนการผลิตข้าว"

วัตถุประสงค์:

-เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยวิธีการเกษตรแบบยั่งยืน

เนื้อหา: การใช้เมล็ดพันธุ์น้อยลง การใช้ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ การไถกลบตอซังข้าว

รูปแบบการถ่ายทอด: ถ่ายทอดผ่านแปลงเรียนรู้ สาธิตการทำจริงในพื้นที่ และใช้ฐานการเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เข้าร่วมประชุมการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ โดยการเสนอแนวคิดผ่านเวทีการประชุมระดับต่างๆ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับ ศพก.เครือข่าย และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาทิเช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานประมงจังหวัด โครงการชลประทานร้อยเอ็ด สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด ร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

: จากการประสบปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง ทำให้ตัดสินใจเปลี่ยนจากเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นไร่นาสวนผสม

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

: ความเสี่ยงจากน้ำท่วม ราคาพืชผลไม่แน่นอน รายได้ไม่คงที่

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาใช้ :

๑.การไถกลบตอซังข้าว การใช้ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ ลดการใช้สารเคมี

๒.การทำนาหยอด ลดเมล็ดพันธุ์จาก ๑๕ กก. เหลือ ๘ กก. ต่อไร่ ลดต้นทุนอย่างมีนัยสำคัญ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนการทำเกษตร:

๑. วิเคราะห์สภาพพื้นที่

๒. จัดวางระบบไร่นาสวนผสม

๓. ผลิตน้ำหมักชีวภาพและเตรียมปุ๋ยพืชสด

๔. ใช้วัสดุเหลือใช้ในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓) อธิบายขั้นตอนการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การเก็บตัวอย่างดิน เพื่อตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหาร และวางแผนการผลิตเพื่อเป็นการลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

๑ ทำการเก็บตัวอย่างดินในแปลงโดยการเก็บกระจายทั้งแปลง

๒ นำดินที่เก็บมารวมกันคลุกเคล้าให้เข้ากัน

๓ นำดินที่รวมกันแล้วทำเป็นรูปหลังเต่า แล้วแบ่งดินออกเป็น ๔ ส่วน เก็บเอาส่วนเดียว นำไปผึ่งลมให้ดินแห้งแล้วนำส่งตรวจ

๔ ได้ผลวิเคราะห์ดินมาแล้วก็ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้เลย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)ผักสวนครัว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลานิล..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒)ปลาตะเพียน..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)วัว..... จำนวน.....๒.....(ตัว)

๓.๒)เป็ด..... จำนวน.....๕๐..... (ตัว)

๓.๓)ไก่..... จำนวน.....๔๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)-..... จำนวน.....-.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ค่าเตรียมดิน..... เป็นเงิน.....๖๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ค่าเมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ค่าแรงงาน..... เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่าปุ๋ย..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๓,๑๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๖,๕๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไข่เป็ด.....เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว.....เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายไก่ - เป็ด.....เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๓,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายข้าว.....เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๖๕,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง: มีรายได้หลากหลายมั่นคง ลดความเสี่ยง

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรอื่น: เข้ามาศึกษาดูงานและนำไปปรับใช้

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน: มีแหล่งเรียนรู้และต้นแบบการเกษตรแบบยั่งยืน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑.ใช้ฟางข้าวเป็นปุ๋ย/อาหารสัตว์ ลดการเผา ลดมลพิษ

๒.ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ปลุกพืชใช้น้ำน้อย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑.ลดการใช้สารเคมีซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพดินและน้ำ

๒.การไถกลบตอซังและการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรช่วยปรับปรุงดิน ลดการพังทลายปุ๋ยเคมี

๓.การเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า เช่น มูลเป็ดใช้เลี้ยงปลา

๔.การใช้พลังงานทดแทน เช่น โซลาร์เซลล์ ลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้พื้นฐานด้านเกษตรของพื้นที่และร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นวิทยากรถ่ายทอดให้กลุ่มเกษตรกรและเยาวชน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

รับเรื่องร้องเรียนด้านเกษตรและให้คำปรึกษา

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เผยแพร่องค์ความรู้ผ่านเวทีชุมชน กลุ่มไลน์

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายผล: ผ่านกิจกรรมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การเป็นวิทยากร และการเผยแพร่ผ่านกลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก และเครือข่าย ศพก.

เกษตรกรที่นำไปปฏิบัติ: มีเกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงกว่า ๒๐ รายที่เริ่มนำระบบไร่นาสวนผสม การใช้ปุ๋ยพืชสด และการทำนาหยอดไปปรับใช้ในแปลงของตน

ผลลัพธ์: เกษตรกรมีต้นทุนลดลง ๑๕-๓๐% มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งยังเกิดความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการทำเกษตรอย่างยั่งยืน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- ร่วมมือกับ หน่วยงานภาครัฐ เช่น อบต., โรงเรียน, วัด, หน่วยงานส่งเสริม โดยการเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรของชุมชน เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ ช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหภาคการเกษตรที่เกิดขึ้น

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่หลักในการวางแผนกิจกรรมรายปี ประสานงานภายในเครือข่าย ๑๓ ศูนย์ สนับสนุนให้เกษตรกรเป็นศูนย์เรียนรู้เครือข่ายต่อไป

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ภูมิใจที่สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นที่เสี่ยงให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่ และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่างๆ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
เป็นผู้นำด้านการเกษตรในระดับตำบลและระดับอำเภอ เป็นปราชญ์ด้านการเกษตร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรของคนในชุมชนและเป็นที่ปรึกษาคอยตอบคำถามและให้คำแนะนำ รวมทั้งแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้กับคนในชุมชนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ขยัน อดออม พอเพียง”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายอัมพร วรรณโชติ	ประธาน ศพก.อำเภอทุ่งเขาหลวง
๒. นางสาวกุลปรียา นาเมืองรักษ์	เกษตรอำเภอทุ่งเขาหลวง
๓. นายเพชร พันพละ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นางสาวปิ่นมณี โพชนิจิต	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นายกรวิชญ์ ศรีดาฮด	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๔. นายสุจินต์ สาดแล่น	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง : เป็นการเล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการถอดบทเรียน

๒. การสัมภาษณ์ : เป็นการพูดคุยกับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึก.

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงการเดินทางมายังศพก.อำเภอทุ่งเขาหลวง

